

ผลของการใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม ต่อพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม

The Effects of Modeling, Verbal Prompting and Social Reinforcement on Absent-Minded Behavior for Children with Autism

อารีรัตน์ เข้มภูเขียว^{1*} และ ปนัดดา ยูวนกระโทก²

Areerat Khempukhieo^{1*} and Panadda Yuankrathok²

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Master of Education Program in Curriculum and Instruction in Special Education, Faculty of Education, Khon Kaen University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²Assistant Professor, Curriculum and Instruction in Special Education Program, Faculty of Education, Khon Kaen University

Received: January 4, 2019 Accepted: April 29, 2019 Online Published: September 18, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม ต่อพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม กลุ่มเป้าหมายการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กที่มีภาวะออทิสซึม ที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 8-12 ปี ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะออทิสซึม มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน คือ เหม่อลอย โดยได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย ในระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม 2561 ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรมเหม่อลอยและแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จำนวน 5 แผน โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบกลุ่มเดียว (Single Subject Design) แบบวิจัย A-B-A Design ซึ่งประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเส้นฐาน (A1) ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และนำเสนอโดยใช้กราฟเส้น

ผลการวิจัย พบว่า

การใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม สามารถลดพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมทั้ง 3 คน โดย เด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 1 มีความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยโดยเฉลี่ย คือ ระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.1 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.9 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.2 ครั้ง เด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 2 มีความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยโดยเฉลี่ย คือ ระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.33 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.15 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.9 ครั้ง และเด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 3 มีความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยโดยเฉลี่ย คือ ระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.8 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.85 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.8 ครั้ง

คำสำคัญ: เด็กที่มีภาวะออทิสซึม พฤติกรรมเหม่อลอย ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา การเสริมแรงทางสังคม

¹ *Corresponding Author Mobile: +66 (0) 91 862 6192

E-mail address: hugmamapapa@gmail.com

Abstract

This is a study of the effects of modeling, verbal prompting and social reinforcement on absent-minded behavior for children with autism. The targets were 8-12 year old students with autism at the Special Education Center, Educational Region 9, Khon Kaen Province, have been diagnosed with autism, were absent-minded behavior and received parental consent to participate in the research, between 21st August 2018 to 20th October 2018. The instruments used in this study were an absent-minded behavior observation form and 5 Individual Implementation Plans (IIPs). A single subject design (A-B-A) was used in this research. The A-B-A design consisted 3 phases; That is a baseline phase (A1), an intervention phase (B) and a withdrawal phase (A2). By using basic statistics, include average and line graph.

The research results found:

In this study, modeling, verbal prompting and social reinforcement could decrease the absent-minded behavior for three children with autism. The first children with autism, The first period (A1), the baseline period (experiment) the mean of the frequency of the absent-minded behavior was 12.1, the second period (B), the experimental period, the mean of the frequency of the absent-minded behavior was 8.9 and the third period (A2), the withdrawal period, the mean of the frequency of The absent-minded behavior was 9.2. The second children with autism, The first period (A1), the baseline period (experiment) the mean of the frequency of the absent-minded behavior was 13.33, the second period (B), the experimental period, the mean of the frequency of the absent-minded behavior was 9.15 and the third period (A2), the withdrawal period, the mean of the frequency of The absent-minded behavior was 11.9. And the third children with autism, The first period (A1), the baseline period (experiment) the mean of the frequency of the absent-minded behavior was 11.8 , the second period (B), the experimental period, the mean of the frequency of the absent-minded behavior was 7.85 and the third period (A2), the withdrawal period, the mean of the frequency of The absent-minded behavior was 10.8.

Keywords: Children with Autism, Absent-Minded Behavior, Modeling, Verbal Prompting, Social Reinforcement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันรัฐบาลได้คำนึงถึงการดูแลคุณภาพชีวิตโดยคำนึงถึงสิทธิความเท่าเทียมกัน ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560) มาตรา 71 ได้ระบุไว้ รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมทั้งให้การบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว สำหรับการจัดระบบประมาณ รัฐคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้เพื่อความ เป็นธรรม

การเข้าถึงบริการด้านการศึกษาปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้คนพิการได้รับการศึกษามากขึ้น ตามที่พระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (2551) มาตรา 3 ได้ระบุไว้ “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติ กิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป สำหรับการรับบริการการจัดการเรียนการสอนในชั้น เรียน พฤติกรรมเหม่อลอยเป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียน โดยแสดงพฤติกรรม ได้แก่ การไม่ตั้งใจดูขณะเรียน และการเผลอใจลอย การจัดการเรียนการสอนควรลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ดังกล่าว เพื่อขจัดอุปสรรคในการรับบริการการจัดการเรียนการสอน

สำหรับบุคคลออทิสติก (Autistic Disorder) หรือ ออทิสซึม (Autism) เป็นความผิดปกติของพัฒนาการรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวโดยเด็กไม่สามารถพัฒนาทักษะสังคม ทักษะทางภาษา และการสื่อความหมายได้เหมาะสมตามวัย มีลักษณะพฤติกรรม กิจกรรม และความสนใจแบบซ้ำๆ ไม่ยืดหยุ่น (ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา, 2548) เด็กที่มีภาวะออทิสซึมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ ถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ไม่มีสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ การลุกจากที่นั่ง ลูกเดินในห้องเรียนและออกนอกห้องเรียนก่อนเสร็จสิ้นกิจกรรม ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพราะหากปล่อยไว้จะเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ในด้านต่างๆ และเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมประจำวัน มีความสนใจในสิ่งต่างๆ สั้นมาก ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองในทุกๆ ด้าน (สิริพร ศิริพงษ์ และ ปิยะวรรณ ศรีสุรภักดิ์, 2559)

การจัดการศึกษาเป็นบริการหนึ่งในการช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะออทิสซึม โดยคำนึงถึงการเลือกรูปแบบเทคนิค วิธีการสอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามตัวบุคคลของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ดังที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ ศศิธร สังข์อู่ (2547) ที่ได้ใช้เทคนิคตัวแบบ ซึ่งตัวแบบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมของผู้สังเกตทั้งในแง่ของการสร้างพฤติกรรม การส่งเสริมพฤติกรรม และการระงับหรือยุติการระงับพฤติกรรม สำหรับการชี้แนะทางวาจา (Verbal Prompting) ได้แก่ การชี้แนะโดยการใช้คำพูดต่างๆ เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ วรพันธุ์, 2550) และการใช้การเสริมแรงทางสังคมในการแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ดังที่ ลัดดาวัลย์ วรพันธุ์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การเสริมแรงทางสังคม เป็นการเสริมแรงทฤษฎีภูมิเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้รู้ลักษณะที่สังคมได้การยกย่องว่าผู้เรียนมีลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดีอย่างไร แสดงออกด้วยคำพูดและท่าทาง ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นตัวเสริมแรงที่ใช้ได้ง่าย สะดวก ประหยัด และมีประสิทธิภาพ เป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย เหมาะสำหรับนำไปใช้ในการเสริมแรงร่วมกับตัวเสริมแรงอื่น

ตามบทบาหน้าที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่ได้รับการวินิจฉัยแพทย์ พบว่าเด็กที่มีภาวะออทิสซึมจำนวน 3 คน มีพฤติกรรมเหม่อลอยในเวลาเรียน โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออก คือ ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ตั้งใจดูครู ไม่จดจ่อ ไม่สนใจและไม่มองคุณขณะเรียน อีกทั้งมีพฤติกรรมที่ส่งผลให้ทำงานช้าและทำงานไม่สำเร็จ เมื่อมีกิจกรรมการเรียนการสอนมักจะแสดงพฤติกรรมมองออกนอกหน้าต่างและประตูเป็นระยะเวลานานหรือมองครูแต่ไม่ตอบสนองเมื่อครูเรียก ครูต้องเรียกชื่อ 2-3 ครั้ง ดังนั้นพฤติกรรมเหม่อลอยถือเป็นอุปสรรคต่อการรับรู้และการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม ดังที่ กรมสุขภาพจิต (2548) ได้กล่าวว่า เด็กจะแสดงอาการเหม่อลอยบ่อยๆ ฝืนกลางวัน ทำงานไม่เสร็จ ผลงานมักจะออกมาไม่เรียบร้อยตกๆ หล่นๆ เด็กจะมีลักษณะเป็นคนขี้ลืม ทำของใช้หายเป็นประจำ มีลักษณะเหมือนไม่ฟังเวลามีคนอื่นพูดด้วย เวลาสั่งให้เด็กทำงานอะไรเด็กมักจะทำหรือทำครึ่งๆ กลางๆ เด็กเหล่านี้จะมีอาการติดตัวไปจนถึงเป็นผู้ใหญ่ และตามที่ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (2557) ได้กล่าวถึง การเหม่อลอย ไม่มีสมาธิในขณะที่ทำงานหรือเล่น วอกแวกง่ายจากสิ่งเร้าต่าง ได้เรียกกลุ่มอาการเหล่านี้ว่า อาการขาดสมาธิ จากพฤติกรรมเหม่อลอย ที่แสดงออกในรูปแบบการกระทำต่างๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนจนเมื่อมอบหมายงานหรือทำกิจกรรมไม่สามารถทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมที่ครูสั่งพร้อมกับเพื่อนที่อยู่ในชั้นเรียนเดียวกันได้ เมื่อมีกิจกรรมการเรียนสอนต่อไปก็ไม่สามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จตามเวลากำหนดหรือทำอย่างรีบๆ มีความผิดพลาดมากและไม่ประณีต ซึ่งเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมเหม่อลอย ได้ทำกิจกรรมนั้นเสร็จไปเรียบร้อยแล้วเตรียมตัวในการเรียนรู้ในกิจกรรมต่อไป แต่ในขณะที่เดียวผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเหม่อลอยยังทำกิจกรรมไม่สำเร็จรวมทั้งมีความล่าช้าเมื่อครูเปลี่ยนกิจกรรมต่อไปในชั้นเรียน

จากเหตุผลที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเหม่อลอย ถือเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคมเพื่อลดพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม ต่อพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม

นิยามศัพท์

1. เด็กที่มีภาวะออทิสซึม หมายถึง เด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 8-12 ปี โดยมีเกณฑ์ในการเลือก คือ 1) ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะออทิสซึม 2) มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน คือ เหม่อลอย และ 3) ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย

2 พฤติกรรมเหม่อลอย หมายถึง การไม่ตั้งใจดูขณะเรียน การเปลือยใจลอย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมเหม่อลอยจากพฤติกรรม ดังนี้

1) การไม่สนใจและไม่ตั้งใจรับข้อมูลขณะเรียน เช่น การไม่ฟังครู การไม่ดูสิ่งที่ครูนำเสนอ การไม่ลงมือปฏิบัติงานที่ครูมอบหมายและการเปลือยใจลอย

2) ใจลอยไม่สนใจเรียน มองออกนอกหน้าต่างหรือประตู

3) มองครูแต่ไม่ตอบสนองเมื่อครูเรียกชื่อ

3. ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่ใช้ร่วมกันในชั้นเรียนโดยการนำเสนอตัวแบบ คือ เสนอเด็กที่ไม่มีพฤติกรรมเหม่อลอยเป็นตัวแบบ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดเรียนรู้โดยการสังเกต สำหรับการชี้แนะด้วยวาจาจากครูเพื่อกระตุ้นและดึงความสนใจกลุ่มเป้าหมาย และการเสริมแรงทางสังคมซึ่งได้แก่ การยิ้ม การชมเชยและการสัมผัส เมื่อเด็กไม่มีพฤติกรรมเหม่อลอย

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน อายุระหว่าง 8-12 ปี โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1.1 ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะออทิสซึม

1.2 มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน คือ เหม่อลอย

1.3 ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย

2. แบบวิจัย A-B-A Design

แบบวิจัย A-B-A Design เป็นแบบวิจัยที่เทียบเคียงได้กับการการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One group pretest-posttest design) โดยมีจุดประสงค์เพื่อทดสอบว่าการให้ตัวแปรจัดกระทำที่กำหนดขึ้นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวอย่างหรือไม่ การศึกษาเริ่มจากการเก็บข้อมูลพื้นฐาน แล้วจึงค่อยให้ตัวแปรจัดกระทำ หลังจากนั้นถอน/ ระวัง/ หยุดการให้ตัวแปรจัดกระทำ โดยในแต่ละระยะผู้วิจัยควรเก็บข้อมูลจนเห็นรูปแบบพฤติกรรมที่คงที่และไม่แปรผันมาก ก่อนเริ่มไปเก็บข้อมูลในระยะต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plans: IIP) คือ แผนสำหรับนักเรียนเพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมเหม่อลอย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะเส้นฐาน (A1) โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเหม่อลอยในสถานการณ์การเรียนทักษะการเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาและวิชาการ เวลา 11:00-11:30 น. จำนวน 10 ครั้ง รวมทั้งหมด 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 21 สิงหาคม 2561 ถึงวันที่ 8 กันยายน 2561

ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) โดยใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จำนวน 5 แผน สังเกตพฤติกรรมเหม่อลอยในสถานการณ์การเรียนทักษะการเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาและวิชาการ เวลา 11:00-11:30 น. จำนวน 20 ครั้ง รวมทั้งหมด 4 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 10 กันยายน 2561 ถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2561

ระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) โดยถอดถอนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ในสถานการณ์การเรียนรู้ทักษะการเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาและวิชาการ เวลา 11:00-11:30 น. จำนวน 10 ครั้ง รวมทั้งหมด 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 9 ตุลาคม 2561 ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2561

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

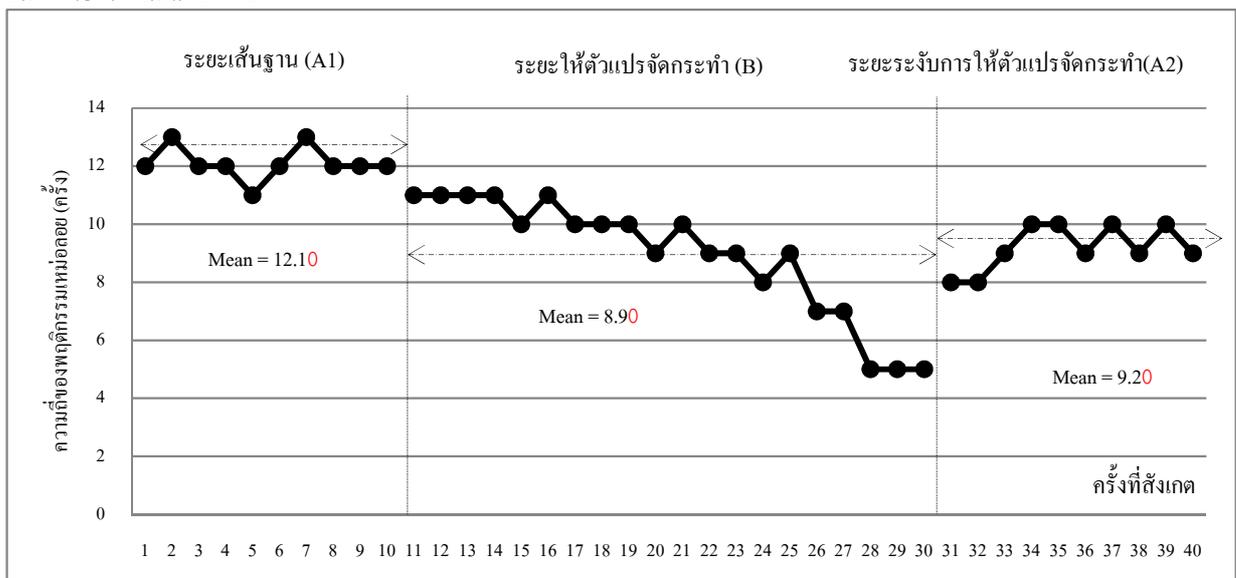
ศึกษาความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยใน ระยะเส้นฐาน (A1) ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) ของนักเรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและนำเสนอโดยใช้กราฟเส้น

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

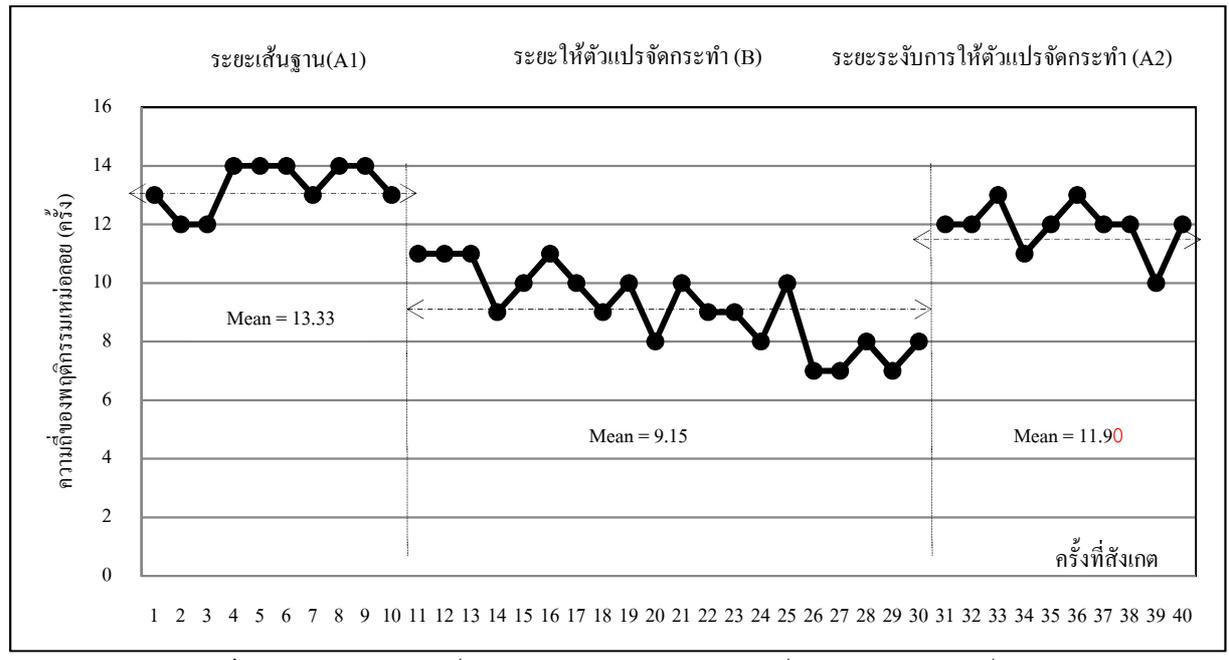
จากการศึกษาความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอย ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

เด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.10 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.90 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.20 ครั้ง ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบระยะเส้นฐาน (A1) กับระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) พบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยลดลงเป็น 8.90 ครั้ง และเมื่อระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยเพิ่มขึ้นเป็น 9.20 ครั้ง แสดงด้วยกราฟเส้นภาพที่ 1

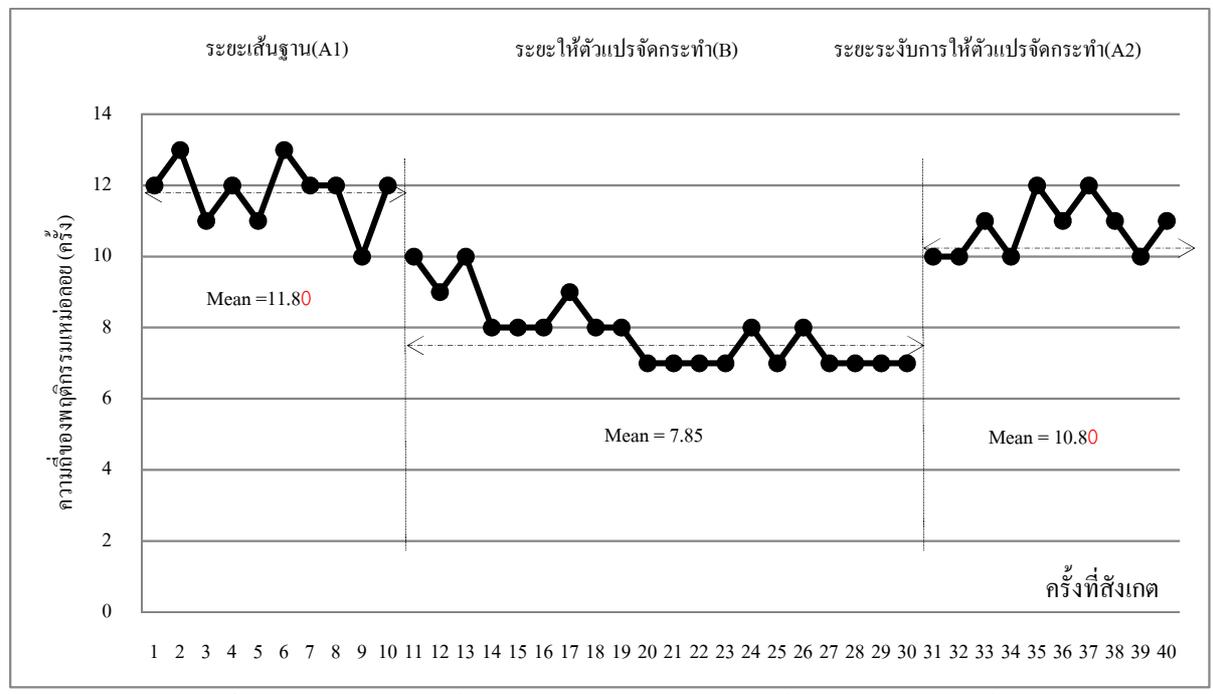
ภาพที่ 1 กราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 1

เด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.33 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.15 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.90 ครั้ง ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบระยะเส้นฐาน (A1) กับระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) พบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยลดลงเป็น 9.15 ครั้ง และเมื่อระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยเพิ่มขึ้นเป็น 11.90 ครั้ง แสดงด้วยกราฟเส้นภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 2

เด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยในระยะเส้นฐาน (A1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.8 ครั้ง ระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.85 ครั้ง และระยะระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.80 ครั้ง ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบระยะเส้นฐาน (A1) กับระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) พบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยลดลงเป็น 7.85 ครั้ง และเมื่อระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยเพิ่มขึ้นเป็น 10.80 ครั้ง แสดงด้วยกราฟเส้นภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมคนที่ 3

ดังนั้น เด็กที่มีภาวะออทิสซึม 3 คน เมื่อเปรียบเทียบระยะเส้นฐาน (A1) กับระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) พบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยลดลง และเมื่อระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยเพิ่มขึ้น

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม 3 คน เมื่อเปรียบเทียบระยะเส้นฐาน (A1) กับระยะให้ตัวแปรจัดกระทำ (B) พบว่า มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยลดลง และเมื่อระงับการให้ตัวแปรจัดกระทำ (A2) มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมเหม่อลอยเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าการใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม สามารถลดพฤติกรรมเหม่อลอย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและถือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม

งานวิจัยนี้ใช้ตัวแบบเพื่อเป็นแบบอย่างต่อการลดพฤติกรรมเหม่อลอย ซึ่งตามแนวคิด ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวถึงวิธีสอนหรือช่วยเหลือเด็กที่มีภาวะออทิสติก ไว้ว่า เนื่องจากเด็กออทิสติกจำนวนมากเลียนแบบพฤติกรรมของเพื่อนที่มีอายุในวัยเดียวกัน การเรียนการสอนจึงควรใช้เพื่อนเป็นแบบอย่างให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ สอดคล้องกับ สุรางค์ โค้วตระกูล (2556) ที่อธิบายว่ากระบวนการการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียน แปรสภาพ (Tranform) ภาพพจน์ (Visaul Image) หรือสิ่งที่จำไว้เป็นการเข้ารหัสเป็นถ้อยคำ (Verbal Coding) และในที่สุดแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ สอดคล้องกับ Gawley, Elizabeth Marie (2016) ได้ศึกษาผลของเทคนิคการแต่งงานและการใช้เพื่อนเป็นตัวแบบโดยการเลียนแบบ การเลียนแบบเป็นกระบวนการนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้และการสื่อสารของบุคคลที่ภาวะออทิสซึม พบว่า เทคนิคการแต่งงานสามารถช่วยอธิบายวิธีการทำงานต่างๆ ได้และการใช้เพื่อนเป็นตัวแบบสามารถกระตุ้นถึงความสนใจจากบุคคลที่มีภาวะออทิสซึมได้ สอดคล้องกับ ศศิธร สังข์อู่ (2547) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียน พบว่า กลุ่มทดลอง 1 และ 2 มีพฤติกรรมความร่วมมือทั้งในระยะการทดลองและระยะหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการชี้แนะเป็นอีกเทคนิคหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อแนะแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวว่า การกระทำเป็นเชิงชี้แนะนำคำตอบ (prompt) อาจเป็นการชี้แนะด้วยวาจา ด้วยสีหน้าท่าทาง ด้วยการใช้นิ้วชี้หรือท่าทางการสัมผัส เช่นการแตะสิ่งที่ถูกต้องแก่เด็ก หรือการแตะพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้ใช้การชี้แนะทางวาจา คือการชี้แนะประเภทหนึ่ง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2536 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ วรพันธุ์, 2550) การชี้แนะทางวาจา (Verbal Prompting) ได้แก่ การชี้แนะโดยการใช้คำพูดต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น แม่บอกลูกสาวเข้าอน สอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ วรพันธุ์ (2550) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคการชี้แนะด้วยวาจา การเสริมแรงทางสังคมและการชี้แนะด้วยวาจาควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน จากการศึกษาค้นคว้าแสดงให้เห็นว่า ครูสามารถนำเทคนิคการชี้แนะด้วยวาจา การเสริมแรงทางสังคม และการชี้แนะด้วยวาจาควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคมเพื่อการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถและให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเสริมแรงทางสังคมมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เพื่อลดพฤติกรรมเหม่อลอยของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม จึงได้นำเทคนิคการเสริมแรงทางสังคมมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ตามแนวคิดของ สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2550) ได้กล่าวไว้ว่า ตัวเสริมแรงทางสังคมมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงแล้วจะเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพในการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วอีกด้วย สอดคล้องกับ Greer, Robert D. (2014) ที่ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงทางสังคมและแบบจำลองวิดีโอต่อภาษาพูดทางสังคมในเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภาวะออทิสซึมและการสื่อสารล่าช้า พบว่า ผู้เข้าร่วมโดยใช้การเสริมแรงทางสังคมของผู้ฟังมีความมั่นใจสูงขึ้นและแบบจำลองวิดีโอการทำงานของผู้พูดทางสังคมสูงขึ้นผลที่ได้ สอดคล้องกับยุพิน โกสุภเนิน (2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการส่งการบ้านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้เทคนิคการเสริมแรงทางสังคม มีพฤติกรรมกรรมการส่งการบ้านเพิ่มมากขึ้นกว่าระยะเส้นฐานอย่างชัดเจน แม้จะลดการใช้เบี้ยอรรถกรแล้วพฤติกรรมส่งการบ้านยังคงปรากฏอยู่ ดังที่ จิตติมา วัชรเสถียร (2556) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้การชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเด็กออทิสติก จำนวน 1 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้การชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงสามารถลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเด็กออทิสติกได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Lindeman, Karrie Weppler (2015) ที่ได้ศึกษาผลการใช้สิ่งที่มองเห็นได้ การชี้แนะและการป้อนข้อมูลย้อนกลับภายใต้ตารางกิจกรรมระหว่างการดำเนินงานเป็นคู่ของเด็กที่มีภาวะออทิสซึม เมื่อนำการชี้แนะและระบบการเสริมแรงออกไป พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานด้วย

การจับคู่ของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมยังคงมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคม เป็นเทคนิควิธีการที่ช่วยลดปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนและเด็กที่มีภาวะออทิสซึม และยังเป็นเทคนิค วิธีการที่สามารถช่วยเหลือและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำเทคนิคและวิธีการปรับพฤติกรรมดังกล่าวไปใช้ในการลดพฤติกรรมเหม่อลอย ในรายวิชาหรือในทักษะอื่นๆ เพื่อลดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ในขณะเรียนของเด็กที่มีภาวะออทิสซึมในรายวิชาและทักษะต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้ตัวแบบ การชี้แนะด้วยวาจา และการเสริมแรงทางสังคมกับเด็กที่มีภาวะออทิสซึมที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อื่นๆ เช่น การลุกจากที่นั่ง หรือการเหยียบเพื่อนขณะเรียน เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาการใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายและการให้กำลังใจในกิจกรรมการเรียนการสอนในทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันและทักษะทางสังคม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

จิตติมา วัชรเสถียร. (2556). ผลของการใช้การชี้แนะร่วมกับการเสริมแรงเพื่อลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเด็กออทิสติก.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2548). คู่มือออทิสติก สำหรับผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (2551). ค้นเมื่อ วันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2551, จาก

https://th.wikisource.org/wiki/พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ_พ.ศ._2551.

ยุพิน โกสูงเนิน. (2546). ผลการใช้เทคนิคเบี่ยงรณกรและเทคนิคการเสริมแรงทางสังคมต่อพฤติกรรมส่งการบ้าน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560). ค้นเมื่อ วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560,

จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>

ลัดดาวัลย์ วรพันธุ์. (2550). การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคการชี้แนะด้วยวาจา การเสริมแรงทางสังคมและการชี้แนะด้วยวาจาควบคู่กับการเสริมแรงทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศศิธร สังข์อู่. (2547). ผลของการใช้เทคนิคตัวแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อพฤติกรรม ความ

ร่วมมือของเด็กออทิสติกก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต (2550). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม Theories and Teaching in Behavior

Modification. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิริพร ศิริพงษ์ และปิยะวรรณ ศรีสุรกี. (2559). การลดพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งของนักเรียนที่มีภาวะออทิสซึม โดยใช้เทคนิคส

โนซีเส้นกับการเสริมแรงด้วยเบี่ยงรณกร. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(4), 133-137.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2556). จิตวิทยาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อัญชลี สารรัตน์. (2561). การวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว Single-Subject Experimental Research. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Gawley, E. M. (2016). Effects of discrete trial training and peer modeling on imitation. University of Nebraska at Omaha.
- Greer, R. D. (2014). The Effects of Social Listener Reinforcement and Video Modeling on the Emergence of Social Verbal Operants in Preschoolers Diagnosed with Autism and Language Delays. United States. Columbia University.
- Lindeman, K. W. (2015). The Effects of Visual Cues, Prompting, and Feedback within Activity Schedules on Increasing Cooperation between Pairs of Children with Autism Spectrum Disorder. United States. Hofstra University.